

Szerkesztőség:

PLEBÁNIA-HIVATAL,

hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:

VIZ ZOLTÁN

Kiadótulajdonos:

SZERDAHELYI JÁNOS

Hirdetmények:

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a
kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 50 kr.

A színészetről.

A színészet egy neme a művészetnek, mely mint dramatikai, a szépművészeti conceptio tartalmát első nembeli képek által a legtökéletesebb módon teszi előttünk szemlélhetővé. Lényegét tekintve nem más, mint valamely dramatikai költeménynek szó- és taglejtés útján való előadása. A színészetet tehát úgy határozhatjuk meg, miszerint az oly művészet, mely a tárgyilagos emberi életből merített igazi vagy a valószínűség törvényei szerint költött tüneményeket, melyekben az ész valamely érzék fölötti magasabb szépséget lát ábrázolva, valódi szelekcióval művészileg jelenít s így azokról a nézőknek élethű képet és élvezetet nyújt.

Miként e meghatározásból kitűnik, a színészetnek közművelődési célja van, mely társadalmilag nagyon fontos szükségletnek felel meg. Célja nemes eszmék, magasztos gondolatok, lélekemelő példák által művelőleg hatni a közönségre úgy, hogy az mulattató szórakozás mellett észrevétlenül nemesedjék s magába szivja a költő magasabb eszméit, melyek a hétköznapi önzés

és szenvedélyek alacsony köréből őt egy tágabb látóhatárba vonják.

Igy tekintve a színészetet, lehetetlen, hogy annak nemes feladatát ne méltányolja minden emberbarát, ki az emberiség szellemi kincseinek gyarapításában keresi azon erkölcsi tökélet, mely utódaink boldogítását van hivatva eszközölni.

Azonban a szellemi fegyver, a melylyel a színészet harszol, két élű, a mely könnyen okozhat bajt, romlást ott, ahol hivatása szerint tiszta élvezetet és szivnemesítést kellene szereznie. A színészet csak úgy felel meg művészi feladatának, ha tiszteletben tartja ama valláserkölcsei eszményeket, a melyek az emberiség féltve őrzött irányítói gyanánt tiszteltetnek s frivol u. n. „felvilágosultság“-gal túl nem teszi magát milliók hagyományain azok legbensőbb megbotránkoztatására.

Városunkban is megfordulnak időnként színészek, főleg a nyári idényben, mivel igen alkalmas s helységünknek becsületére váló állandó szinkörrel rendelkezünk. Közönségünk értelmisége fel is karolja őket tehetségük szerint, mutatja a legutóbbi eset, a midőn Czegléd 30 ezer lakossal bíró

városából Micsey társulatával együtt mintegy 10 előadás után — hogy úgy mondjam — hozzánk menekült, ahol ha nem is valami fényesen, de tarthatja magát a szándékolt ideig, a mi bizonyíték a mellett, hogy igenis mi meg tudjuk becsülni az oly társulatot, a mely művészi feladatának magaslatán áll úgy a darabok megválasztása, mint tehetség tekintetében.

A vidéki színészetnek bizonyára még igen sok baja és sebe van, a melyek gyógyításra várnak s a vidéki közönség színpártoló kedve, a melyet a nehéz anyagi viszonyok amúgy is igen szűk korlátok közé szorítanak, csak úgy fog kellőleg megnyilatkozni, hogy ha azok a bajok gyógyulásra leltek s a színészet teljes méltóságában kibontakozik ama homályból, a melybe azt a hivatatlant és az erkölcsi mocsárban süllyedtek borították.

Legyen a színészet az, aminek lennie kell, művészet, mely gyönyörködtetve tanít, szórakoztatva nemesít s legyenek a színészek méltó apostolai e hivatásnak, akik nem csak az anyagság hatásaiban keresik dicsőségüket. Mert méltán kérdezi egy szellemes író: „Lehetséges-e az, hogy eszes

TÁRCZA.**Nyáron.**

Zsibongó álmok tarka képe
Meg-meglegyinti lelkemet.
S hogy nyári napsugárba' járok,
A sok virág felém nevet;
Selymes vetésben pityapatyol
A fűrj, felesel a lücsök,
Buzavirágcsomó kezemben,
Hogy a vetés között ülök.

Magam vagyok, csak a virágok
Figyelnek rám szerelmesen;
Halk zizzenésük mintha szólna
S szemök tekintetét lesem.
Oly édes itt nekem pihennem,
Hol társam dal és virág;
Mosolyogva néz le reám az égről
A nap, ez izzó fényvilág!

Elbújva illatos vetésben
Nem vágyom emberek után,
Igaz öröm és boldog álom
Nem ott, de itt teremsupán;
Kufár szívek s ti léha lelkek
Villámotok ide nem ér,
S ha menydörög, közel az isten,
Imám hozzá előbb fölér.

Én nem megyek fel a magasba,
Hol a gőg éli napjait;
Jobb itt nekem elrejtve mélyen,
Hol a dicsőség nem vakít!

Bár lent vagyok, magasban úszik
A lelkem boldogsága fent
S dalomra sokszavú pacsirtá
Siet rá zengeni az ament!

LÉVAY MIHÁLY.

Többet észszel, mint erővel.

Írta: Fazekas Albert.

Előre boesátom, hogy harmadrendű vasuti pályáor vagyok. Fizetésem csekély, de igényeim annyira szerények, hogy ha egyedül állanék, talán el sem tudnám költeni. Azonban mivel feleségem és gyermekeim vannak, épen elég arra, hogy szerényen élhessünk a jövedelemből. Illetőleg így volt csak ez mindaddig, míg a zóna behozatalával be nem ütött hozzánk is egy veszedelmes családi nyavalya, t. i. a különböző vidékeken lakó rokonok tömeges látogatása.

Meg kell ugyanis jegyezmem, hogy e most előadandó történet idejében Budapest alatt voltam az 5-ös számnál állomáson és épen ez lett a veszedelmem. A rokonság a zóna hírére egymás után felkerekedett, mind Budapestet akarta látni. Ez magában még nem lett volna baj, a veszedelem azonban abban állott, hogy a rokonság tudván az én lakásomat, eképp okoskodott: „Ha már egyszer olyan olcsón utazzunk, már csak van annyi eszünk, hogy nem költünk a drága szállás- és élelemre, hanem megyünk a budapesti rokonhoz, majd találunk ott mindent.“ Ami pedig sulyosbitotta a bajomat, az ama pech, hogy feleségem részéről megszámlálhatatlan mennyiségű rokonsággal dicsekedhetem. Hogy nem nagyítom a dolgot, bizonyíthatom azzal, hogy 1886-ban a nyári idény alatt 37 vendégem volt.

Mikor a feleségem harmadik unokatestvérét kikísértem az állomásra, megkönnyebbülve lélegzettünk fel s kiszámítottuk a feleségemmel, hogy most már nincs hátra több a rokonságból, mert hála Istennek már mind volt nálunk.

De nem sokáig tartott e fölött való örömünk, mert egyszer csak beállit hozzánk a feleségem megboldogult bátyjának egy harmadrendű sógora Nagy-Kőrösről feleségével és három gyermekével. Ehhez már nem is csináltunk jó képet; én mérgebben majd minden vonatot elszalajtottam, az asszonykám meg sirva fakadt, hogy mit csinálunk mi ezekkel?

Bennem ekkor feltámadt a férfi virtus. — „Többet észszel, mint erővel,“ mondtam az asszonynak, „majd segíték én rajta, hogy mielőbb megszabaduljunk tőlük lehetőleg alaposan!“ A feleségem csak fejét rázta az én kijelentésemhez s úgy látszik, nem sokat bizott az én fufangomhoz.

Én azonban nem törődtem vele sokat, hanem fölpackoltam a sógorékat és vittem Budapestre, miután ők is a főváros csodáit jöttek az én kalauzolásom mellett bámolni.

Elképzelhetik az urak, hogy mennyi kérdéssel ostromoltak e vidéki teremtesek, akik falujuk templomán kívül még alig láttak valami nagyobb épületet. Minden nagy háznál megálltak és kérdezték: kié az és mennyibe kerülhetett? A kirakatokat félóra hosszat is bámúlták, úgy hogy alig bírtam őket onnan tovább rángatni. Szerencsére azért nem volt alkalmam ilyenkor unni magamat, mert elfoglalt a 12 éves Pista gyerek, aki után folyton szaladgálnom kellett, mivel olyan különös passziója volt, hogy minden kocsinak a hátuljára akart kapaszkodni, úgy czibáltam le onnan többször őt a járó-kelők nem csekély multságára.

lélek való örömet, magas élvezetet találjon egy világ szép tárgyainak képek és jelek által való ábrázolásában, mely világ, mint a testek világa, mélyen alatta áll? Hisz az egész természet minden szépségével, amint magának a teremtetnek kezéből kikerült, soha sem képes szívét kielégíteni, ha általa fel nem emelkedhetik ahhoz, ki a „szépség atyja“, hogy ennek szereplésében megnyugodjék: hogyan elégíthetné ki tehát akkor, midőn már az emberi kéz, bágyadt másolataiban, az eredetinek eleven színeit elmosta, az összbnyomás nagyszerűségeit elosztatta, a szünet nélküli változatosságot és mindig újra felvirágozó életet a halál hideg, merev mozdulatlanságával cserélte fel?”

Ha a szépművészet általán és így a színészet is, a szép élvezetét akarja velünk közölni, mást nem tehet, mintha műveivel azon világot tárja fel előttünk, mely az érzékek előtt zárva van. Eme létkör szépségét élénk varázsolni az ő feladata, ez rendeltetése a szó legszorosabb értelmében, ez lényeges célja.

Haladjon, virágozzék tehát az oly színészet, mely e művészi céloknak áldozs mint a közművelődés hatalmas eszközét tekintse azt és támogassa tehetségéhez képest minden erejéből a társadalom!

Az esküdtbiróság intézményéről.

(Folytatás.)

Időlegesen, bizonyos időre pedig ki van zárva az esküdtképeségből, a) aki hivatalvesztésre vagy politikai jogai gyakorlásának felfüggesztésére ítéltve, b) aki szabadságvesztés büntetés végrehajtása alatt áll, tehát fogságban van, c) a ki büntetett vagy fogházzal büntetendő vétség miatt vizsgálat alatt áll, d) aki esődben van vagy gondnokság alatt áll, e) aki testi vagy szellemi fogyatkozásban szenved, pl. a vak, süket, örült vagy hülye, f) továbbá a miniszter és a főispán, g) a tényleges szolgálatban

Aztán az a vágyuk támadt, hogy menjünk át Budára. Én csak vakartam a fülem-tövet, de hát még nem találtam elérkezettnek az időt a szabaduláshoz. Elmentem hát a rokonokkal a lánczvidhez. Az asszony azonban sikolyozni kezdett és kijelentette, hogy azt a hidat csak lánczok tartják, ő semmiért sem megy át rajta. Erre aztán felajánlottam nekik a kis hajón való átmenetelt. De ez ellen pedig az öreg sógor tiltakozott, miután ő még soha nem volt vizen himbálózó bizonytalan dolgokon s nem is fog soha ilyesmire ülni.

Mit volt egyéb tenni, mint felvezettem őket a Margit-szigeti hidra, bosszút forralva magamban a nekem okozott hiába való fáradságokért.

A Margit-hídon igen jól érezték magukat, amennyiben jó szórakozást találtak az alatt elsurranó hajók szemlélésében. A sógor az ő vad naturalizmusával nagyokat pökött le, a fiú pedig kavicsokkal célozgatva az elmenő hajók fődélzetének közönségét s nagyokat röhhentett, ha valakinek a czilinderét találta el, vagy az orrát ütötte meg a lehajított kődarabbal.

Képzhetni, hogy igyekeztem e parlagi erkölesöket megfélekezni s nagy aggodalmak között néztem körül, hogy valamely rendőr nem volt-e tanuja a rokonok mulatságának. Szerencsére nem láttam közelben semmi gyanusat, azért most már igyekeztem velök tovább, mielőtt miattok bajba nem kerülök.

Sőtét terveket főzve agyamban értem végre a várba. Midőn a Szt. György térre értem, a sikló tünt a szemembe. Anélkül, hogy tudták volna mi az, bepakoltam oda az egész társaságot s vad gyönyörrel néztem őket, amint a lefelé esés kor örösi sikolyozásokban törtek ki.

Miután a sikló összerázta a gyomrukat s az ijedségtől megdermedve kiszállottak, elment minden kedvök tovább járkalni s kértek, hogy vezes-

levő biró vagy kir. ügyész, h) a katonák, i) rendőrök, k) pénzügyőrök, végül l) a napszámos vagy szolga sem lehet esküdt; ha azonban a napszámos vagy szolga más foglalkozásba lép át és egyébként esküdtképes, esküdtbírói tisztet teljesíthet. — Szolga alatt a cselédeket, továbbá a magánvállalatoknál s az államnál alkalmazott hivatal szolgálkat értjük, de nem értendők ez alatt az iparos és kereskedősegédek. Ezek tehát ha egyébként esküdtképesek, esküdtek lehetnek.

Nem mindenki, a ki esküdtképes, köteles esküdtzéki szolgálatot teljesíteni. A törvény szerint közérdekből, részint méltánylást érdemlő magánérdekből megengedtetik, hogy bizonyos állást elfoglaló vagy bizonyos állapotban levő egyének felmentést kérhessenek a szolgálathoz. Ezek a következők: 1. az országgyűlés képviselőkháza, a főrendiháza, vagy a delegációknak tagjai az ülészak tartamára; 2. a lelkész, vagyis aki állandóan lelkészi teendőket végez, mint a plebános vagy káplán, ellenben nem illeti mentesség azokat a papokat vagy szerzeteseket, a kik pl. tanárok, 3. a tartalékos katonák a behívás idején, 4. a gyakorló orvos, 5. a gyógyszerész, ha segéde nincsen, 6. a néptanító, 7. a postánál, a táviránál, a vasútnál és gőzhajózásnál alkalmazott egyének. 8. aki élet korának hetvenedik évét betöltötte, végül 9. aki az év folyamán, tehát abban az évben, valamely ülés szakban szolgálatot teljesít, a folyó és a következő évben esküdtzéki szolgálatra nem kötelezhető.

Miután megismerkedtünk azzal, hogy kik vannak képesítve az esküdtbíráskodásra, kik vannak abból kizárva és kik vannak az alól felmentve, nézzük vajjon miként történik az esküdtek összeírása, a lajstromok készítése és az esküdtbíráskodás összeállítása.

A városi polgármester, községekben pedig a községi biró a képviselő testület két kiküldöttjével, mint összeíró bizottság, köteles minden év május havában egybeállítani azon férfiaknak névjegyzékét, akik esküdtek lehetnek és az esküdtzéből kizárva nincsenek. — E névjegyzék az esküdttek alaplajstroma.

A polgármester, v. biró június hó első napja előtt a helyi szokás szerint közhírré teszi, hogy ezen alaplajstromot a helyhatóság hivatalos helyiségében 15 napon át bárki megtekintheti, továbbá, hogy akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmasnak bejegyzése miatt e tizenöt nap alatt bárki felszólalhat és hogy a felszólalásokra, melyek a hivatalos helyiségben közszemlére lesznek kitéve, nyolcz nap alatt bárki észrevételeket tehet. A felszólalásokat és észrevételeket a polgármesternél írásban kell beadni, vagy szóval előterjeszteni,

sem őket haza.

Igen ám, csak hogy én ezzel most már nem értem be. Szabadulni akartam tőlük oda haza is, úgy hogy híre menjen az egész rokonságnál.

Azért egy jó gondolatom támadt. A kompániát beültem egy komfortabliba, én pedig elgyalogoltam egy kollégámhoz és közöltem vele tervemet, a melyhez szükséges volt az ő segítségem. Szívesen beleegyezett s aztán elmentünk egy ruhakölcsönző intézetbe. Orvosi ruhát váltottunk czilinderrel és csont-gombos bottal. Ezeket felöltve magára, tökéletes doktort mutatott az én jó czimborám.

Ezután siettünk mind a ketten a lakásomra, mert már a szabadságom is letelt.

Oda érkezve az áldoktor kint maradt, míg én a megállapodás szerint összeestem. Erőm elhagyott látszólag annyira, hogy úgy kellett becepelni a lakásomra.

Szörnyen nyögtem, mint akit a láz gyötör.

Szegény feleségem roppant megijjedt, én azonban alkalom adtán megsugtam neki, hogy nincs semmi baj, legyen csak nyugodt.

Utánam jött azután a doktor is és az atyafiak kórusban csinált óbégatása közt elbeszélte, hogy mikor velem találkozott, már rosszul voltam, míg végre össze is estem.

Megvetette aztán számomra az ágycat, pápaszemet tett fel és fontos arcot vágyva vizsgálni kezdett. Tapogatta úteremet, kopogtatta mellemet. Végre hosszas vizsgálat után nagy komolyan kijelentette, hogy pár óra múlva a legveszedelmesebb hólyagos himlő fog rajtam kiütni . . .

Nosza, nem is kellett több az atyafiaknak, rögtön csomagoltak és menekültek haza Körösre.

Én pedig csak azt sajnáltam, hogy miért nem jutott ez előbb eszembe, mert hát „többet észszel, mint erővel!”

ez utóbbi esetben arról jegyzőkönyv veendő fel.

Ezen alaplajstrom egyik példányát a polgármester saját levéltárában megőrzi, másik példányát pedig a felszólalásokkal, észrevételekkel és azok mellékleteivel együtt szeptember elsejéig annak a törvényszéknek — tehát nálunk a kecskeméti kir. törvényszéknek — elnökéhez küldi be, melynél az esküdt bíróság szerepét van.

A kir. törvényszéknél azután november havában bizottság ül össze, melynek elnöke a törvényszéki elnök, tagjai egy biró és három bizalmi férfi. Ez a bizottság vizsgálat alá veszi a felszólalásokat, az ezekre tett észrevételeket és ezek fellet végérvényesen határoz. — Ezen bizottság választja ki az alaplajstromokból a következő évre szükséges esküdteket és helyettes esküdteket, akiknek számát mindenik esküdtbíráskodás kerületére nézve az igazságügyminiszter rendeletben állapítja meg. Természetes, hogy ez a szám majd minden törvényszéknél más lesz, mert minél több ügyet kell évenként tárgyalni egy esküdt bíróságnak, annál több esküdtre lesz szükség.

A bizottság két féle évi lajstromot készít, egyik a főlajstrom, a másik a helyettesek lajstroma. A főlajstromba a rendes, a helyettesek lajstromába a helyettes esküdttele jegyzik be. Az akit a főlajstromba vesznek fel, első sorban teljesít szolgálatot, a helyettes esküdt ellenben csak akkor, ha a szolgálatra berendelt esküdt betegség miatt vagy más okból nem jelenhetik meg a tárgyaláson.

(Folyt. köv.)

Ujabb törvénykezési határozatok.

Az 1877. évi 20. t. cz. 13. §-a szerint, hogy a törvényes házasságból származó gyermekeket a szülők melyike tartsa magánál s a tartás és nevelés költségét melyikük köteles viselni, a bíróság határoz és pedig tekintet nélkül arra, valjón a házasság felek közt való per van-e folyamatban, vagy a szülők törvényesen nem váltak ugyan el, azonban tartósan külön válva élnek s a gyámhatóság pedig csak ideiglenesen határoz addig, míg a bíróságnak akár az egyik, akár a másik esetben keletkezett határozata jogerőre emelkedik.

Jogszabály az, hogy a természetben való tartást igényelhető fél annak pénzbeli egyenértékét a tartásra kötelezettől csak akkor jogosult követelni, ha utóbbi a természetben való tartás nyújtását megtagadja vagy az a természetben való tartás élvezését túrhetetlen magaviselete által lehetetlenné tette.

Az 1876. évi 16. t. cz. 4 §-ának azon rendelkezéséből, hogy azon esetben, ha az örökhagyó írni és olvasni nem tud, a tanúk közül legalább kettőnek írni és olvasni kell tudni, okszerűen következik, hogy azon esetben, ha a végrendelet végrendelet nyelvével nem érti, a tanúk közül legalább kettőnek a végrendelet nyelvével érteni kell.

A perköltségben elmarasztalt fél az ellenfélnek a kicsomózással járó költséget, ha a kicsomózás sikerrel kérétt, megteríteni tartozik.

Perben álló felek részére a fenálló gyakorlat szerint közigazgatási uton semmiféle díjak nem állapíthatnak meg.

Színészet.

Heti műsor:

Vasárnap: „Mozgó fényképek.“ Bohózat 3 felvonásban. Magyarra fordította Heltay Jenő.

Hétfőn: „Dreyfus kapitány.“ Színmű 7 képből, írta Deréki Antal.

Kedden: F. Bares Aranka betegsége miatt a hirdetet „Boissi boszorkány“ helyett a „Kornevilli harangok.“

Szerdán: „Himfy dalai.“ Vigjáték 3 felv. előjátékkal, írta Berezik Árpád.

Csütörtökön: délután félhelyárral „Peleskei notárius“, írta Gaál József. Este „Fekete rigó“ népszínmű 3 felv., írta Gécsi István.

Pénteken: „A sárga esikó“ népszínmű 3 felv., írta Csepreghy Ferencz.

Sombaton: „A görög rabszolga“ operett 3 felv., írta Ovell Hall. Fordították: Makai és Pásztor.

MI UJSÁG?

— **Kitüntetés.** A váczegyházmezei tanítók részére kitűzött „Lehet-e vallás-erkölcsös alapon az iskolák útján a szocializmus terjedésének gátat vetni?” című pályatétel megfjitései közül Veverán István abonyi r. k. tanító kitűnőnek bizonyult dolgozatát, a vácz központi állandó-bizottság — arany pályadíjjal tün-
tette ki.

— **Ezüstlakodalom.** Szombathy János, a helybeli iskolaszék gondnoka, városunk köztis-
teletben álló polgára, aki a közügyek terén eddigi érdeklődésével érdemeket szerzett s aki éppen azért társadalmunk egyik népszerű és széles körben ismert alakja, f. hó 8-án fogja házasságának 25 éves fordulóját csendben megünnepelni, mint a hogy ez az évforduló komolyságához illő. A jelzett napon reggel a házaspár a szentséghez járul s a 7 órai sz. mise alkalmával fogadják az egyház alkalmi áldását. Szívööl üdvözöljük öket!

— **A sorozás eredménye** nem igen kielégítő, mivel járásunkban 889 megvizsgált közül 350 maradt bent katonának és pedig:

	megvizsgálatott:	bemaradt:
Abony	275	109
Tápió-Szele	94	38
Tápió-Györgye	84	37
Ujszász	72	26
Rékas	64	24
Tószeg	52	13
Jász-Kara-Jenő	109	52
Törtel	61	19
Kocsér	78	32
	889	350

— **Az abonyi vásár** mult vasárnap látogatott volt, a mi a kedvező időnek tudható be jórészt. Kínálat nagy volt, különösen a lovakban és iparicikkokban, a vétel meglehetősen lanya volt különösen a szarvasmarha vásár nem felelt meg a hozzá kötött várakozásnak.

— **Kanyaró az iskolában.** A helybeli r. k. iskola több tantermében a gyermekek réme, a kanyaró fellépett s azért a központi és az ujszászi úti I. vegyes osztályban a zárvizsgálat a mult hó 30-án megejtetett.

— **Halálozás.** Szánthó József községi jegyző Tápió-Györgyén f. hó 2-án hosszas szenvedés után jobb létre szenderült.

— **Tankötelesek kimutatása.** A napokban állította össze az előjáróság Abony tanköteleseinek kimutatását. E szerint óvóköteles (3-5 éves) gyermek van 520 fi, 442 nő, összesen 962. Rendes iskolára kötelezett (6-11 éves) 819 fi, 980 nő, összesen 1798. Ismétlő iskolás (12-14 éves) 378 fi, 402 nő, összesen 780. — Vallás szerint óvóköteles van r. k. 767, ev. ref. 156, izr. 38. Rendesiskolás: r. k. 1373, ev. ref. 303, izr. 122. Ismétlő iskolás: r. k. 565, ev. ref. 159, izr. 56. — Tekintélyes számok, csak az a baj, hogy a valóságban ugyancsak leolvadnak. A haladás barátja bizonyára csak akkor elégszik meg, ha lehetőleg egy gyermek sem fog iskolázatlanul maradni. — Egyenlőre azonban ez az eszme még kivi-
tetlen.

— **Ujítások a postán.** Kemény (Köhler) Ferencz a szolnoki postahivatal szorgalmas tisztviselője két igen életrevaló eszmét dolgozott ki s nyújtott be elfogadásra a budapesti posta igazgatóságához. Az általa ajánlatba hozott újítás úgy a közönség mint a posta kincstár részére nagy előnyököt ígér. Az egyik javaslat (ujítás) szerint az ajánlott levelek akként volnának feladandók, hogy azok melléletei — értékpapírok, okmányok, váltó, sorsjegy — a postatiszt előtt tételnek s illetve záratnék a levélbe, s címezett is ily módon (posta közeg ellenőrzés mellett) kapná azt kézhez. Így míg egyrészt nem fordulhatna elő az az eset, hogy bizonyos dolgok el-tűnjenek a levelekből sokszor a levelező felek akaratából és tudtával, addig másrészt csekély díj fizetés mellett a posta a közönség érdekét teljesen megóvná. A másik újítási terv utalványok kezelésére vonatkozik s abból áll, hogy az utalványon egy letéphető szelvény képezné a főladó vevény-t, melyet a tisztviselő lebélyegzéssel ellátva, mint vevényt adna vissza a feladónak. Ez az eljárás annyiban is üdvösnek mutatkozik, mert a közönség nem lesz kénytelen oly soká várakozni a vevények kiállítására. A postaiszolgáltatás a hozzá beterjesztett javaslatokat rokonszenvvel fogadta s most tanulmányoztatja.

— **Pestmegye a szegedi kiállításon.** A pestmegyei gazdasági egyesület gr. Keglevich Gábor elnöklele alatt tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy a szegedi kiállítás nagy arányokban fogja képviselni Pestvármegye mezőgazdaságát. Két gyűjteményes kiállítást rendez a mezőgazdasági termelésre vonatkozó objektumokból. Bemutatja ezenkívül a vármegye szarvasmarha és lótenyészanyagát is. Az alföldi rónában fekvő többi gazdasági egyletek is élénk előkészületeket tesznek a szegedi kiállításra, a mely ilyenformán bizonyára hű tükrévé fog válni az alföld mezőgazdasági életének.

— **Ipari hitelszövetkezet.** Czegléden ily cízzel megalakult egy szövetkezet a melynek célja az iparosok részére könnyen hozzáférhető és olcsó hitelt nyújtani. A szövetkezet 118 taggal 236 részjeggyel alakult meg 25 évre. Egy üzlet részjegy ára 25 frt., melyet havi koronánként kell befizetni. Egy hitelképes ember, ha csak 1 koronát fizetett is be, kap ez időszertint 885 frnyi hitelt. Nagy előnye a szövetkezetnek, hogy semmi-féle adót, bélyeg vagy más illetéket nem fizet még a postán is portómenteséget élvez.

— **A vajértékesítés érdekében** a vidéken mozgalom indult meg. A baranyai és tolnai községi tejszövetkezetek küldöttjei a napokban Szegszárdon gyűlést tartva elhatározták, hogy a vaj kivitelképességének biztosítására vajt termelő központokat létesítenek és az első Dombóváron állítják fel. Úgy látszik, hogy a gazdák mindinkább öntudatára ébrednek annak, hogy saját érdekeiket nem lehet panaszkodással és ösztetett kézzel előmozdítani!

— **Gondoskodás az arató munkásokról.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter már most gondoskodik arról, hogy aratás idejére a gazdának kellő munkaerőt biztosíthasson. A törvényhatóságokhoz intézett leiratában a miniszter felhívja ezeket, hogy írják össze mindazokat a mezei munkásokat, kik önhibájukon kívül foglalkozás nélkül maradnak. Együttal azonban értesítendő a munkaadók is, hogy a mennyiben munkásközre szükségük lenne, e végből a földmívelésügyi miniszterhez forduljanak. Minden eshetőséggel számolva a miniszter az idén is gondoskodik munkás tartalékról, melynek nagyságát azonban csak később fogja meghatározni, ha majd az összes adatok beérkeztek.

— **A méhek fulánkja.** Az a hit van elterjedve, hogy a méh fulánkja csak védelmezésül szolgál. A főzél pedig az, hogy a felhalmozott mézhez penészedést megakadályozó anyagot adjon s ezáltal a mézet tartósabbá tegye. — Ez az anyag a hangyasav, melyről sokáig nem tudták, hogy mikép kerül a mézbe. — Dél-Amerikának fulánkalan méhei azért gyűjtnek oly kevés anyagot, mert nem tudják megóvni a penészedéstől. — Azt is mondják, hogy a méh fulánkjának használata után okvetlenül „meghal”, pedig ez csak akkor következik be, ha a szűrőköszülékkel a béleső egy része is benmarad a megszárt testben, (a mi ugyan igen gyakran be is következik.)

— **Az óragyártás.** A mióta annyi száz-ezer óra kerül évenként forgalomba, a tömeggyártás nagy apparátusokkal igyekezik a szükségletet kielégíteni. Az egyes alkotórészek gyári készítésében a szélsőségig megy a munkafelosztás. Minden legapróbb darabkát más-más ember készít és hordja oda a vezető-munkásnak, aki ilyenformán egyetlenegy óra lefolyása alatt kilencz órát képes összeállítani. Az apró fogaskerekeket nagy aczélemezékből géppel vágják ki roppant gyorsasággal, naponta körülbelül 10. 000 darabot. A csavarok készítése már lassabb mesterség, mert egy gép napi munkájának csak 200 csavar az eredménye. A legnevezetesebb az egészben, hogy ezeket a gépeket világszerte nők kezelik, sőt az órák pontos összeállítására is nők ügyelnek fel.

Gondolatok.

Rövid az élet s hamar elmúlik, így szól a tapasztalás; használj bölcsen, ezt mondja az okosság.
*
Az igazság az egyszerűséget szereti.
*
A jelenvaló sohasem pótolja ki azt, mit az emlékezet nyújt.
*
A fősvény mindig szükségét szenved, hogy szükségét ne lászson.
*
A regény az élet elmélete s az élet a regény gyakorlata.

Ezen változatos műsorból láthatja mindenki, hogy Micsey György színigazgató nem csak ígér, hanem tesz is; nem csak akar, hanem meg is tud felelni ígéréteinek; nem annyira a baszonért lehedzik, hanem azt akarja, hogy a színház látogató közönségmindégújabb-ujabb élvezetben részesüljön.

Epen ezért csodálkozunk, hogy a Cz... mult számában — mondhatni — oly rideg hangon nyilatkozott Micsey György színigazgatóról; pedig Abonyban is igen kevesen pártolták Micseyt, de az a keves közönség, mely az elmúlt két hét alatt a színháznak látogatója volt, hálával fog mindenkor visszaemlékezni reá és társulátára, mert igazi jó előadásokban s a legújabb darabokban gyönyörködhetett.

A társulat kiválóbb tagjairól megemlékezve első sorban M. Bácskay Juliskát említjük meg, ki igazán kedves, igazán élvezetes játékaival s szép coloratour énekével kiérdemelte a közönség tetszését és szeretetét.

Kürthy Sáríkárról már beszélni sem mérünk, mert azt hinné valaki, hogy tudja Isten mi-féle érdekből túlságba hajtluk a dicséretet. Anynyira megszoktuk már az ő kedves játékában gyönyörködni, hogy szinte hiányzott, ha egy este nem láthattuk a színpadon.

Rajz Ödön, Szentes János, Gömöri Jenő mindég igen szépen játszottak s különösen Rajz Ödönre bátra mondhatjuk, hogy bármely fővárosi színháznak is díszére válnék.

Kemény Lajos, Békefi Lajos kellemes, szívetjáró, érzésteljes éneklésükkkel kedveltették meg magukat a közönséggel.

Társzúke miatt az egyes előadott darabokról bővebben nem emlékezhettünk meg, azonban Berczik Árpád „Himfy dalai” című vigjátékával kivételt teszünk. Ugy tetszik, hogy e vigjáték nagy hatása valóságos üdvös visszahatás, a mennyiben azt mutatja, hogy a közönség megelégette a sok idegen drámát s ezek magyar utánzatait; kifáradt a modern társadalmi kérdések sivar fejtegetésétől s a magyar érzés, a nemzeti lelkület tolmácsolásában talál élvezetet.

Mintha a szerző maga is beleunt volna a mai élet gúnyolásába, azért visszament abba a korba, amikor az emberek szívükk szerint lelkesülni tudtak, naivan és egyszerűen, de mélyen és igazán. Kisfaludy Sándor és Károly kora: a nemzeti ébredés kora. Nemcsak háttere, hanem egész levegője a darabnak a nemzeti ébredés lélekemelő mozgalma. A „Kesergő szerelem” és a „Boldog szerelem” költőjét választotta vigjátéka hőséül a szerző; kell-e hálásabb feladat?

A mi első sorban megragadta a nézőt az csakugyan a hátér és a környezet volt, melyet sok kedves, eredeti és hű vonással rajzol az író. Egyszerre beleviszi a nézőt abba az időbe, melynek társadalmi szokásait, családi életét, hazafias törekvéseit akarja feltüntetni.

Az előadás igazi diadal számba ment.

Rajz Ödön — a társulat legjelesebb, legtehetségesebb művésze — mint Kisfaludy Sándor férfias és rokonszenves, — Kardos Ede a Kisfaludy Károly epizód szerepében szeretetreméltó alakot mutatott be. Szentes János bizonyágát adta, hogy kiváló tehetségű színész s Rosthy Antalban élethű régi táblabírótt állít élénk. Gömöri Jenő, mint Agh Ferkó, Kemény Lajos, mint Bezeredy arattak tapsokat. Vételkedtek a sikerért a női szereplők is, kik között Kürthi Sáríka, mint Szegedi Róza válik ki. A daczoskodó leány belső világát hiven tárta élénk s a Himfy dalokat oly mély érzéssel szavalta, hogy nyílt színen is magtapsolta a közönség. Vajda Ilona — Jolán szerepében igen szépen, kedvesen játszott s művészetével előtérbe juttatta e másodrendű szerepet. Tordai Etel a naiv Annuska szerepében méltán kiérdemelte most is a tapsokat. Kiváló dicséret illeti M. Nagy Marit, aki Birónét a komikum kacagtató vonásai-
val ruházta fel s igazi mult századbeli latinizáló nagyasszony volt.

Ma még két előadás lesz s azzal a színházi saison be lesz fejezve.

Meg vagyunk győződve, miszerint Micsey György — daczára, hogy nem igen pártolták — még sem feledkezik meg Abony csekély színpártoló közönségéről, mely igaz szeretettel s lelkesedéssel fog mindenkor visszaemlékezni reá és társulátának minden egyes tagjára.

Ma délután fél helyárrakkal színe kerül: „Dreyfus kapitány” s este rendes helyárrakkal a „Vereshajú” című énekes népszínmű.
—é—ő.

Közgazdaság.

Gazdasági ismétlő iskola feladata.

Minden téren jelszó ma a haladás. Ez alól még a gazdálkodás sincs kivonva, mert ma a gazdálkodás terén is csak az boldogulhat, aki a tudományos buvárkodás által felszínre hozott gazdasági eszméket, elveket a gyakorlati életben okszerűen alkalmazni tudja. Sőt mondhatni, hogy talán sehol oly eklektikus sikerrel, oly kézzelfogható eredménnyel nem alkalmazhatók a modern kor vívmányai, mint éppen a gazdálkodás terén, kivétel nélkül annak minden ágában.

Aki megértette a haladó kor intő szavát, aki alkalmazza gazdaságában az okszerű gazdasági elveket, aki nem a maradiság embere, az meglátja az eredményben a régi és új gazdálkodási rendszer közti különbséget.

Az emberiség folytonos szaporodásával szemben mindig kisebb és kisebb területek jutnak egy-egy család igényeinek a kielégítésére, fenntartására. Már pedig kis területről csakis az új, a modern gazdasági elvek alkalmazásával produkálhatunk oly anyagi eredményt, melyből egy családot gondtalanul, tisztességesen eltartathatunk és öreg napjainkra takarékoskodhatunk.

Csak hogy végtelenül szomorú jelenség, hogy Magyarország agrikulter népe vagy nem tudja, vagy nem akarja megérteni a haladó kor intő szavát: okszerűen — felretéve a régi rendszert — gazdálkodik.

Nem mondok nagyot, ha állítom, hogy e haza gazdálkodó népének 90%-a még mindig azon elvet hangoztatja, hogy: öregapám sem gazdálkodott másképpen mégis megélt, miért tenem én különben.

Ine itt a baj: a szokás, a megrögzöttség, mely vérré vált s a mely ellen, ha a föld népének pusztulását nem akarjuk látni, irtó háborút kell kezdeni.

A betegség megállapítása után könnyű annak gyógyítása is, habár éveket vesz is igénybe és a felső körök meg is találták a fenti baj orvoslására a gyógyszert: a gazdasági ismétlő iskolákban.

Szép és magasztos hivatás vár ez új intézményre, de erre is, mint minden olyan újdonságra, a minek célját, hasznát nem ismerik, kancsal szemekkel néznek éppen azok, akiknek javára, boldogulására szerveztetett. Pedig nem kicsinylést, nem mellőzést, nem észre sem vevést érdemel a gazdasági ismétlő iskola, hanem pártolást, érdeklődést, lelkes támogatást, hogy ez új intézmény fejlődésnek és virágzásnak indulhasson.

Abonyban a gazdasági ismétlő iskola az 1898/99. tanévben nyílt meg és három évfolyamra oszlik. Kezdődik a növendék 12. életévnek betöltésével és tart a 15. év betöltéséig. Célja a gazdasági ism. iskolai oktatásnak: hogy egy új nemzedéket neveljünk a modern gazdasági elvek számára, hogy azokat felfogva és megértve, majd saját gazdaságában okszerűen, a maga boldogulására alkalmazni tudja. Haszna: kiszámíthatatlan! Vagy van-e ember, aki évtizedekre előre tekintve ne látná, hogy a gazdasági ism. iskolából kikerülő ifjúság telve okszerű gazdasági ismeretekkel, lelkesedve annak gyakorlati alkalmazása iránt, új és biztos alapokra fektetett gazdálkodási rendszert teremt, melyből jobblét származik.

A gazdasági ism. iskolai oktatás kiterjed a gazdálkodás minden ágára, nevezetesen: földművelés, gyümölcsészet és fatenyésztés, erdészet, szőlőművelés, állattenyésztés, konyhakertészet, szelvénytenyésztés, méhészet . . . stbre. A felsorolt gazdasági ágak képezik a gazdasági ism. iskola tananyagát, ami a három évfolyamra van elosztva. Az első évfolyam tananyaga: a fatenyésztés és gyümölcsészet, a többi gazdálkodási ág a második és harmadik évfolyamra tartozik.

Nem célom itt a gazdasági ism. iskola tananyagára, annak elosztására bővebben kiterjeszkedni, amennyiben e szó, e fogalom: „gazdasági“ mindent megmagyaráz, azaz a vallásoktatás és reáltárgyak előadása mellett domináló szerep jut a gazdasági tárgyak tanításának.

Hogy azonban a gazdasági oktatásnak a jövőre kihatólag gyakorlati hasznát lássuk, az oktatásban a fősúlyt nem az elméleti, hanem a gyakorlati gazdálkodásra kell fektetnünk. Az előbbire elegendő ugyan az iskola, de az így szerzett ismeret holttőke marad; végeredménye pedig, hogy az elméletileg szerzett ismereteket a gyakorlati téren is kivinni tudó ifjúságot nyerjünk, — nincs elérve. Pedig ez utóbbi a főcél s hogy ezt elérhessük, kisebb vagy nagyobb terület szükségeltetik a helyi viszonyokhoz mérten, hogy az elméleti ismereteket alkalmazhatnánk tényleg, valóságban gyakorlatilag is bemutathassuk. Az ily módon elsajátított dolgok a fejlődő fiatalság elméjébe kitörülhetetlenül vésődnek be. Az így működő fiatalság már eleven tőke, mely tesz-vesz, szorgalmas munkálkodásának erkölcsi és anyagi hasznát látja az esetről-esetre ért dícsért és jutalmazásban és lelkesedést merít kötelesegének továbbra is hű és pontos teljesítésére.

Tehát területet a gazdasági ism. iskola ifjúságának gyakorlati célokra, hogy azon reménynek és várakozásnak, melyet az intéző körök hozzá fűznek megfelelően és feladatának magaslataira emelkedhessék.

Csak egy kis jóakarát igen t. községi képviselőtestület és igen t. községi iskolaszék s akkor bizonyosan meglesz a szükségelt terület, mely nélkül a gazdasági ism. iskola nem felelhet meg szép hivatásának és a fenntartására fordított özszeg holttőke leendő, mely soha vissza nem térül.

Igy vélem én a gazdasági ism. iskola feladatát helyes módon megoldani s hogy ez bekövetkezzék, szívemből kívánom.

Bontsuk ki a haladás zászlóját, jelszónk pedig legyen: „Előre!”

Ha Isten segít még visszatérek más alkalommal e tárgyra, melyet önzetlenül szolgálni szerény tehetségem és erőm szerint kötelességemnek tartok.

H. J.
gazd. tanító.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő esászári és királyi Fensége Salvator Lipót főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbesttalppal bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kirándulásban használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetéti cipők kitűnőknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok: megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni
Dánoson, 1897. évi szeptember 17.

8-50

tisztelő híve
WEKERLE SÁNDOR.

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságú 1 lrt **20** kr., egyszerű **60** kr., homoktalp **40** kr., GYERMEKEKNEK FELE.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

VISZONTÉLADÓKNAK MEGFELELŐ ÁRENGEDMÉNY.

Általános asbestáru-gyár betéti társaság Budapest, VI., Sziv-u. 18.

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában

JUTÁNYOS ÁRON FELVÉTELEK.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálóok, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzéknek kind natra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ le nagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.